

ODPADKI – OKOLJSKI, DRUŽBENI IN GOSPODARSKI IZZIV

Marko Slokar, Predsednik uprave

S poštovani bralke in bralci!

Spet smo z našimi Eko novicami pri večno aktualni temi o ravnanju z odpadki. Evropska komisija je konec preteklega leta predstavila Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij »**Tematsko strategijo o preprečevanju in recikliranju odpadkov**« in najavila obsežne spremembe v »odpadkovni« zakonodaji.

Odpadki so bili v zadnjih 30 letih ves čas v središču pozornosti okoljske politike EU. V tem času je bil dosežen tudi precejšen napredek pri ravnanju z odpadki, ki vse bolj postajajo tudi dragocen vir za industrijo. Toda kljub delnim uspehom odpadki še vedno ostajajo predvsem velik okoljski problem. Njihova količina še naprej narašča. Zakonodaja se v nekaterih primerih slabo izvaja in med nacionalnimi pristopi so velike razlike. Možnosti za preprečevanje nastajanja odpadkov in recikliranje še niso popolnoma izkoriščene. Porajajoče se znanje o vplivih uporabe naravnih virov na okolje se še ne odraža docela v politiki ravnanja z odpadki. Poleg tega tudi samo ravnanje z odpadki povzroča emisije nevarnih snovi v zrak, v vodo in v zemljo, emisije hrupa in druge obremenitve, ki prispevajo k večanju okoljskih in zdravstvenih problemov ter povzročajo visoke gospodarske stroške.

Sedanja politika EU ravnanja z odpadki temelji na konceptu hierarhije ravnanja z odpadki, ki na prvo mesto postavlja preprečevanje nastajanja odpadkov, sledijo ji ponovna uporaba, recikliranje, oziroma predelava in na koncu je odlaganje odpadkov kot najslabša možna rešitev, ki naj bi jo izkoriščali v najmanjši možni meri. V praksi je seveda drugače. Čeprav so med državami članicami zelo velike razlike, pa gre v povprečju še vedno skoraj polovica odpadkov na odlagališča, tretjina se jih reciklira in kompostira ter manj kot petina sežge. O doseganju cilja preprečevanja nastajanja odpadkov raje ne bi govorili, ker so podatki za vse države članice naravnost porazni.

Osnovni cilj spremenjene in dopolnjene politike ravnanja z odpadki v EU je povečati učinkovitost izkoriščanja naravnih virov in zmanjšati negativne učinke na okolje. To naj bi dosegli z novimi ukrepi preprečevanja nastajanja odpadkov ter povečanja njihove ponovne uporabe, recikliranja in predelave. Večji poudarek naj bi bil na spremljanju življenjskega cikla proizvodov od začetka do konca. Evropska unija naj bi postala »družba za recikliranje odpadkov«.

V ta namen je že bila predlagana nova okvirna direktiva o odpadkih, ki bo nadomestila sedaj veljavno direktivo iz leta 1975 (75/442/EGS), direktivo o nevarnih odpadkih iz leta 1991 (91/689/EGS) in direktivo o odpadnih oljih iz leta 1975 (75/439/EGS). V veljavi ostaja nekoliko poenostavljena hierarhija ravnanja z odpadki le na treh prioritetnih nivojih, ker se ponovno uporabo, recikliranje in predelavo z energetsko izrabo odpadkov bolj ali manj izenačuje na en sam nivo. S tem je še bolj poudarjena namera, da bi se v bodoče v čim večji meri izogibali odlaganju odpadkov na odlagališča. Tako bo v bodoče tudi sežiganje komunalnih odpadkov z izrabo energije uvrščeno med postopke predelave in ne več med postopke odstranjevanja, izenačeno pa bo npr. tudi recikliranje in sežiganje odpadnih olj. Države članice bodo morale obvezno pripraviti in izvajati nacionalne programe za preprečevanje nastajanja odpadkov. V naslednjih treh letih naj bi se poenostavili še nekateri drugi predpisi s področja ravnanja z odpadki.

Tematska strategija predvideva še druge ukrepe, s katerimi naj bi spodbudili boljše izvajanje zakonodaje v državah članicah, končno začeli odlagati manj odpadkov

na odlagališča, biološko razgradljive organske odpadke predelali v več komposta, bolje izkoristili energetske vrednosti gorljivih organskih odpadkov ter več in boljše snovno reciklirali druge odpadke. Upamo, da bo tokrat res tako in da ne bo edini rezultat nove evropske tematske strategije le ponovno »recikliranje« že znanih idej o tem, kako se rešiti odpadkov.

Novim ukrepom Evropske komisije bodo v naslednjih letih sledili ukrepi na nacionalnih nivojih. Eko sklad bo skupaj s pristojnim ministrstvom tekoče spremljal vse spremembe in sproti prilagajal tudi finančne pogoje za dodeljevanje ugodnih kreditov, da bodo še bolj učinkovito podpirali izvajanje politike ravnanja z odpadki v Republiki Sloveniji. Glede na dodeljena sredstva za investicije v ravnanje z odpadki v letu 2005 lahko že sedaj trdimo, da smo povsem »na liniji« novih predlogov Evropske komisije, saj smo v preteklem letu 2005 s kreditiranjem investicij pravnih oseb na področju ravnanja z odpadki podprli predvsem tehnologije za povečanje recikliranja in predelave odpadkov. V ta namen je sklad odobril ugodne kredite za šest investicij v skupni vrednosti skoraj 1.196 milijonov SIT. Gre za investicije v komunalno infrastrukturo, kot so izgradnja kompostarne ter izgradnja centra ločeno zbranih odpadkov, nakup vozil za opravljanje javne službe zbiranja, prevoza in odstranjevanja komunalnih odpadkov ter vozil za prevoz odpadnega blata iz čistilnih naprav. Poleg tega sta bili podpisani še kreditni pogodbi za investicijo v nakup opreme za reciklažo odpadne plastike ter investicijo v izgradnjo objekta za predelavo živalskih odpadkov. Okoljski učinki navedenih investicij niso zanemarljivi, saj pomenijo letno 3.600 ton ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov, ki se bodo predelali v kompost, 7.900 ton reciklirane plastike in 21.000 ton predelanih živalskih odpadkov.

Veliko je bilo tudi povpraševanja občanov po kreditih za odstranitev azbestno cementnih strešnih kritin. V preteklem letu je Eko sklad podpisal 344 kreditnih pogojev v skupni vrednosti skoraj 562 milijonov SIT z občani, ki bodo na svojih hišah zamenjali kar 69.200 m² azbestne strešne kritine.

Z novim poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada so tudi v letošnjem in v naslednjem letu predvidena sredstva ugodnih kreditov za investicije v ravnanje z odpadki. Letošnja razpisa za pravne osebe in za občane sta odprta do konca leta, oziroma do porabe sredstev. Zanimanje za najetje kreditov Eko sklada je veliko. Pričakujemo pa, da bo med prosilci kreditov še več prijavljenih investicij s področja ravnanja z odpadki, posebej takšnih, ki bodo vplivale na povečanje recikliranja ter snovne in energetske izrabe odpadkov in tako prispevale k zmanjšanju količin odpadkov, ki se danes še odlagajo na odlagališča.

Ravnanje z izrabljenimi proizvodi – pravila ravnanja in okoljske dajatve

Janja Leban, Gospodarska zbornica Slovenije

Na področju odpadkov se vedno bolj izpostavlja odgovornost proizvajalcev za ravnanje s proizvodi, ko jim poteče življenjska doba, oziroma za ravnanje z izrabljenimi oziroma odsluženimi izdelki. Tipična primera sta ravnanje z odpadno embalažo in ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo.

Področje embalaže ureja pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, ki smo ga sprejeli leta 2000 (Ur. list RS, št. 104/00 in 12/02). Temelji na direktivi 94/62/EC, ki določa pravila ravnanja v proizvodnji, prometu in porabi embalaže ter pravila ravnanja in druge pogoje za zbiranje, ponovno uporabo, predelavo in odstranjevanje odpadne embalaže. Zahteva vzpostavitev sistema ravnanja z embalažo in podaja cilje glede predelave in reciklaže. V letu 2004 je bila direktiva spremenjena, določeni so bili novi cilji oziroma nove zahteve. Na osnovi sprememb direktive je k pripravi novega predpisa pristopila tudi Slovenija. V pripravi je predlog uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, ki bo nadomestil do sedaj veljavni pravilnik. Upošteva nove cilje in določa roke za njihovo uresničitev, hkrati pa temelji tudi na izkušnjah, ki smo si jih v Sloveniji pridobili v preteklih letih na podlagi izvajanja dosedanjega pravilnika. Spremembe so predvidene zlasti v povezavi s:

- kakovostjo embalaže, kjer so podane zahteve glede izdelave in sestave embalaže in njene primernosti za ponovno uporabo in predelavo, vključno z recikliranjem,
- prijavo dejavnosti oz. namere dajanja embalaže v promet in poročanjem, kar vsebinsko nadomešča in je podrobno opredeljeno v uredbi o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, ki jo je sprejela Vlada RS na svoji seji 16. marca 2006,
- obveznostmi družbe in izvajalcev lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki oziroma razmejitvijo obveznosti med navedenimi subjekti,
- vračljivo embalažo in
- deleži predelave in reciklaže, ki jih moramo doseči do konca leta 2012.

Že po sedaj veljavnem pravilniku in tudi v bodoče naj bi zavezanci svoje obveznosti izpolnjevali v okviru skupnega sistema ravnanja z odpadno embalažo oziroma s prenosom obveznosti ravnanja z odpadno embalažo na družbo za ravnanje z odpadno embalažo. V primeru odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadnik, pa se lahko odločijo tudi za vzpostavitev individualnega sistema. V tem primeru morajo izpolnjevati določene pogoje in pridobiti potrdilo ministrstva za okolje in prostor, Agencije RS za okolje, o vpisu v evidenco oseb, ki zagotavljajo ravnanje sami. Družba za ravnanje z odpadno embalažo lahko začne zagotavljati ravnanje, ko pridobi dovoljenje MOP. Trenutno imata dovoljenje za ravnanje z odpadno embalažo, skladno s pravilnikom in zakonom o varstvu okolja (konec februarja letos je bil ta spremenjen in dopolnjen, pri čemer tovrstna dovoljenja uvršča med okoljevarstvena dovoljenja po 82. členu zakona – okoljevarstvena dovoljenja za druge naprave) dve družbi, Slopak in Interseroh; v evidenco podjetij, ki zagotavljajo ravnanje s svojo odpadno embalažo sami, pa je vpisanih osem podjetij. Zavezanci omenjenima družbama plačujejo stroške ravnanja z odpadno embalažo, ki smo jih poimenovali »embalažnina«.

Poleg »embalažnine«, ki jo zavezanci plačujejo družbama za ravnanje z odpadno embalažo na podlagi pogodb, ki jih sklenejo z njima, bodo zavezanci plačevali tudi okoljsko dajatev. Dajatev bodo plačevali zaradi uporabe embalaže in embalaranega blaga ter posledično nastajanja odpadne embalaže na podlagi uredbe, ki jo je sprejela Vlada RS 16. marca 2006. Okoljska dajatev bo prihodek proračuna in bo namenjena za vzpostavitev in vodenje evidenc o dajanju embalaže v promet v RS, ki jo bo vodila carinska uprava.

Obstoječi proizvajalci, pridobitelji, uvozniki in embalerji morajo prijaviti svojo dejavnost, zaradi katere so zavezani obračunavanju in plačevanju okoljske dajatve, najpozneje do 31. maja 2006. Če so vključeni v sistem ravnanja z odpadno embalažo, ki ga upravlja družba za ravnanje z odpadno embalažo, ki ima dovoljenje v skladu z navedenim pravilnikom, lahko zanje posreduje prijava družba.

Okoljska dajatev se začne obračunavati 1. aprila 2006. Sestoji iz fiksnega in spremenljivega dela, ki je odvisen od količine in vrste embalaže, ki se jo da v promet v določenem obračunskem obdobju. Plačuje se jo štirikrat na leto, na podlagi trimesečnega obračuna, ki ga zavezanci predložijo carinskemu organu do 20. dne meseca, ki sledi trimesečnemu obdobju, v katerem je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve. Prvi obračun se bo torej predložil do 20. julija za mesece april, maj in junij, plačal pa do 31. julija 2006. Obračun dajatve se sestavi na podlagi evidenc o dajanju embalaže na trg, ki jo morajo voditi zavezanci, ločeno po vrsti in količini

embalaže. Zavezanci za plačilo dajatve so pravne osebe, ki dajejo embalažo oziroma embalarano blago prvič v promet v RS in so:

- embalerji (embaler je zelo podrobno opredeljen in se navezuje na nosilca blagovne znamke),
- pridobitelji embalaranega blaga (vključuje tudi tiste, ki embalarano blago vnesejo oziroma uvozijo neposredno in ga zaradi izvajanja svoje dejavnosti uporabijo kot končni uporabniki),
- proizvajalci embalaže, ki ni namenjena za embalaranje blaga, in
- pridobitelji embalaže, ki ni namenjena za embalaranje blaga.

Med embalažo, ki ni namenjena za embalaranje blaga, se uvrščajo predmeti, ki so oblikovani in namenjeni za polnjenje na prodajnem mestu, ter odstranljivi predmeti, ki so prodani, napolnjeni ali oblikovani in namenjeni za polnjenje na prodajnem mestu, in imajo funkcijo embalaže, npr. papirnate ali plastične vrečke, vključno z vrečkami, ki so namenjene končnim uporabnikom blaga za ovijanje blaga na prodajnem mestu, škatle za hrano, krožniki in kozarci za enkratno uporabo, folija za hrano itd.

Okoljska dajatev se ne plačuje za embalažo embalaranega blaga, ki je iznešeno iz ozemlja RS ali izvoženo iz območja EU ne glede na to, ali je embalarano v RS, uvoženo iz tretjih držav ali pridobljeno iz drugih držav članic EU. Podobno velja tudi za embalažo, ki se izvozi ali iznese.

Za embalažo, za katero je bila dajatev plačana in se izvozi, je možno uveljavljati tudi vračilo dajatve. Uredba predvideva precejšnje kazni, od 1 do 10 mio SIT, če npr. zavezanec proda embalažo oziroma embalarano blago brez plačila okoljske dajatve ali ne prijavi dejavnosti, za katero je zavezan plačevati okoljsko dajatev.

Podobno se ureja tudi področje ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo. Konec 2004 so bili sprejeti trije predpisi, ključni med njimi je pravilnik o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Ur. list RS, št. 118/04 in 56/05). V začetku februarja 2006 pa je bil sprejet še operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo (sklep Vlade RS z dne 2. 2. 2006), programski dokument, katerega pripravo zahteva omenjeni pravilnik, in ga vsebinsko dopolnjuje. Operativni program navaja zavezance in podaja njihove obveznosti zlasti v povezavi s količinami odpadne električne in elektronske opreme, ki jo morajo prevzeti in zanjo zagotoviti nadaljnjo predelavo.

Zavezanci lahko svoje obveznosti izpolnjujejo v okviru skupnih ali individualnih shem. Za razliko od sistema ravnanja z odpadno embalažo, kjer je družba za ravnanje z odpadno embalažo tista, ki mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, so v primeru odpadne električne in elektronske opreme zavezanci za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja (dovoljenja za zbiranje odpadne električne in elektronske opreme) proizvajalci in pridobitelji električne in elektronske opreme, ne glede na to, da lahko svoje obveznosti izpolnjujejo v okviru skupnih shem. Pričakovati je, da bo na tem področju izdanih preko 300 dovoljenj. Zavezanci so že morali vložiti vloge za pridobitev dovoljenja, ki jih bo treba v naslednjih mesecih v skladu z operativnim programom še dopolniti. V prihodnje bodo morali kriti tudi stroške ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo – preko skupne sheme, v katero se bodo vključili, oziroma v okviru katere bodo izpolnjevali predpisane obveznosti, ali individualno, če bodo vzpostavili lastni sistem in zanj pridobili ustrezno dovoljenje.

Na področju odpadne električne in elektronske opreme je predpisana tudi okoljska dajatev, podobno kot pri embalaži, ki se bo začela obračunavati s 1. aprilom 2006. Zavezanec za plačilo je proizvajalec oziroma pridobitelj električne in elektronske opreme za količine električne in elektronske opreme, ki jo daje v promet v RS ali sam uporabi kot končni uporabnik. Obstoječi proizvajalci in pridobitelji, ki niso navedeni v operativnem programu, morajo prijaviti svojo dejavnost, zaradi katere so zavezani obračunavanju in plačevanju okoljske dajatve, najpozneje do 31. maja 2006.

Dajatev se ne plačuje za električno in elektronsko opremo, ki je iznešena iz ozemlja RS ali izvožena iz območja EU ne glede na to, ali je proizvedena v RS, uvožena iz tretjih držav ali pridobljena iz drugih držav članic EU.

Podobno kot pri embalaži, se z uvedbo okoljske dajatve želi zagotoviti vzpostavitev evidenc o dajanju električne in elektronske opreme v promet, ločeno po vrsti in količini, in posledično o količini odpadne električne in elektronske opreme. Glede na to, da je električna in elektronska oprema, ki jo dajejo zavezanci na trg, praviloma embalarana, pa so kot embalerji ali pridobitelji embalarane električne in elektronske opreme, zavezani tudi za plačilo okoljske dajatve zaradi nastajanja odpadne embalaže.

Skupna shema za ravnanje z električno in elektronsko opremo

Emil Šehič, ZEOS

Ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo

V gospodarstvu se neprestano srečujemo s številnimi spremembami in novostmi v zakonodaji, tako slovenski kot evropski. Turbulentnost v okolju nenehnih sprememb od gospodarstvenikov in podjetnikov zahteva precejšnjo prožnost in pripravljenost na hitro odzivanje, vendar je spremljanje in prilagajanje vedno novim regulativam za podjetja tudi obremenjujoče.

V letu 2007 bomo morali v Sloveniji, v skladu s sprejetimi predpisi na tem področju, zbrati štiri kilograme odpadne električne in elektronske (EE) opreme na prebivalca. MOP se je v zvezi z ravnanjem z odpadno električno in elektronsko (EE) opremo odločilo, da zaenkrat še ne bo podelilo koncesije za izvajanje tovrstne javne gospodarske službe, ampak bo zavezanec spodbujalo k povezovanju in ustanavljanju kolektivnih sistemov.

Ustanovitev družbe ZEOS, ravnanje z električno in elektronsko opremo, d.o.o.

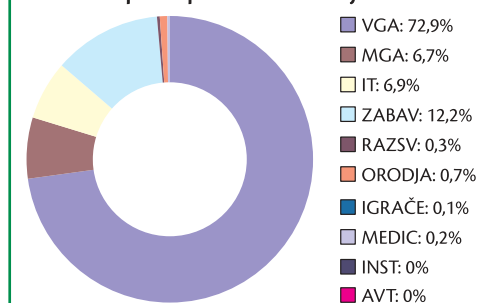
Pomemben del zavezancev za ravnanje z odpadno EE opremo je na pobudo ministrstva 20. julija 2005 odgovoril z ustanovitvijo družbe ZEOS, ravnanje z električno in elektronsko opremo, d.o.o., katere lastniki so Avtotehna, BSH Hišni aparati, Electrolux, Gorenje, LTH Škofja loka, Merkur, Mikropis in Poslovni sistem Mercator. Omenjena podjetja sodijo med največje zavezanec za ravnanje z OEEO v Sloveniji. Skupaj z ostalimi pristopniki družba ZEOS pokriva 80 % vseh količin EE opreme, dane na trg RS.

Električna in elektronska oprema se razvršča v naslednje razrede (R):

R 1	velika gospodinjstva oprema	VGA
R 2	malá gospodinjstva oprema	MGA
R 3	oprema za IT in telekomunikacije	IT
R 4	oprema za zabavno elektroniko	ZABAV
R 5	oprema za razsvetljavo	RAZSV
R 6	električna in elektronska orodja	ORODJA
R 7	igračice, oprema za prosti čas in šport	IGRAČE
R 8	medicinska oprema	MEDIC
R 9	instrumenti za spremljanje in nadzor	INST
R 10	avtomati	AVT

Znotraj omenjenih razredov so po dosedanji praksi seveda najbolj vračljivi razredi 1, 3 in 4. Pri tem je torej še posebej pomembno, da je med pristopniki skupne sheme ZEOS večina tistih, katerih EE oprema se razvršča v kategorije najbolj vračljive odpadne EE opreme (grafikon spodaj).

Deleži EE opreme po razredih znotraj sheme ZEOS

Delovanje družbe ZEOS

Delovanje družbe ZEOS je usklajeno z zakonsko regulativo tega področja. Predvsem so aktivnosti vezane na Operativni program ravnanja z odpadno električno

in elektronsko opremo za obdobje 2006-2008. Ta poleg analize obstoječega stanja in ciljev predpisuje tudi ukrepe, kot so postopek pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja za zavezanec, postopek ravnanja z odpadno EE opremo, finančne obveznosti zavezancev do države ter časovni pregled implementacije odgovornosti proizvajalcev oz. zavezancev.

Osrednji del aktivnosti je seveda implementacija načrta ravnanja z odpadno EE opremo, na podlagi katerega bodo zavezanec izpolnjevali svoje obveznosti. Ta vsebuje:

- proces zbiranja odpadne EE opreme, ki se bo vršilo pri:
  - distributerjih oz. trgovcih, ki so dolžni prevzemati to opremo od končnega uporabnika
  - zbiralnicah OEEO, ki jih v imenu zavezancev upravljajo podizvajalci
  - zbirnih centrih pri lokalnih izvajalcih javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki
- proces prevzemanja od izvajalcev lokalne javne službe, ki ga bodo izvajali podizvajalci v imenu zavezancev
- proces skladiščenja, kjer se bo odpadna EE oprema razvrščala in pripravila za nadaljnjo obdelavo
- proces obdelave, ki zajema odstranjevanje nevarnih in nenevarnih komponent
- izvoz oz. nadaljnjo predelavo.

Poleg tega se vzpostavlja tudi informacijska podpora materialnemu toku, ki je tudi osnova za dosledno in transparentno poročanje o doseženih ciljih ravnanja z odpadno EE opremo tako do zavezancev, kot do državnih organov.

Operativna in finančna odgovornost zavezancev za ravnanje z odpadno EE opremo je sicer terminsko zastavljena na 31. marec 2006, dejansko pa je vezana na pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja zavezancev. Kljub temu so distributerji oz. trgovci dolžni od končnih uporabnikov prevzemati odpadno EE opremo v primeru, da le ti pri njih nabavijo novo opremo.

Prav zaradi omenjenega je družba ZEOS že pričela s prevzemanjem odpadne EE opreme. Cilji za leto 2006 so namreč že določeni, količine pa bo možno realizirati le v primeru prevzemanja količin, ki se že zbirajo pri distributerjih.

Poleg tega družba ZEOS posveča veliko pozornosti sodelovanju z zavezanci, ki jim nudi pomoč pri ostalih vprašanih s tega področja. Tako jim pomaga pri aktivnostih, vezanih na označevanje EE opreme, navodilih za prevzemanje odpadne EE opreme od končnih uporabnikov, postopkih prijave dajanja EE opreme na trg, vsebini in načinu obračunavanja okoljske dajatve (od 1.4.2006 dalje), vsebini in obliki finančne garancije (od 1.7.2006 dalje), možnostih implementacije vidne pristojbine, prevzemnih točk ter zbiralnic OEEO, ...

Cilji družbe ZEOS

Naloga družbe ZEOS je vzpostaviti skupno shemo ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo, kot ga določa nacionalni okoljski predpis za to področje. S strokovnim pristopom in poglobljenim poznavanjem področja želi družba zagotoviti transparentno in optimalno shemo, ki bo pristopnikom olajšal izpolnjevanje zakonskih dolžnosti in bo deloval s čim manjšimi stroški. Pri tem bo skupna shema ravnanja potekala preko zbirnih centrov in zbiralnic OEEO, optimalnih logističnih poti, ustrezne obdelave in predelave. Poleg tega družba izvaja strokovne aktivnosti pri zastopanju

interesov zavezancev na področju financiranja stroškov ravnanja z OEEO (finančna garancija, okoljska dajatev, vidna pristojbina), ozaveščanja javnosti, sodelovanja v oblastni ter seveda informiranja in poročanja v imenu zavezancev.

Družba ZEOS je opredeljena kot neprofitna družba, ustanovljena s strani zavezancev s področja ravnanja z OEEO. Ključne prednosti sheme ZEOS so:

- v ZEOS so vključeni največji zavezanci, ki od družbe zahtevajo najnižje stroške in s tem najnižje cene upravljanja in ravnanja z OEEO;
- tako stroški upravljanja sheme kot stroški ravnanja z OEEO, porazdeljeni na maso, bodo v shemi ZEOS najnižji, saj ZEOS upravlja z največjim deležem OEEO;
- družba ZEOS je v imenu svojih pristopnikov že oddala načrt ravnanja z OEEO ter ustrezna dokazila, vezana na podizvajalce ter zavezanec;
- v ZEOS so vključena podjetja, katerih obveznost je predvsem OEEO, ki se nahaja v prvih štirih razredih EE opreme (veliki in mali gospodinjstvi aparati, IT in električna orodja). Ta segment pa je tudi najbolj vračljiv kot OEEO.

Družba ZEOS se je obvezala naslednje:

- odpadne EE opreme, ki ni predhodno ustrezno obdelana, ne bo izvažala izven EU25;
- vsi centri za obdelavo OEEO zagotavljajo kvalitetne, varne in okolju prijazne procese ravnanja z OEEO;
- sežig plastike se bo izvajal le v primeru sežiga za pridobivanje energije;
- v okolje ne bodo izpuščeni hladilni in potisni plini iz hladilno-zamrzovalnih aparatov (CFC, HCFC, HFC);
- ravnanje z OEEO bo skladno z zahtevami anexa II direktive WEEE (2002/96/EC);
- doseganje zahtevanih stopenj recikliranja in predelave bo možno demonstrirati v vsakem trenutku;
- končen kraj (destinacija) materialov na izhodu procesa obdelave bo dokumentiran z ustreznim poročanjem;
- voden in spremljan bo materialni tok celotnega procesa ravnanja z OEEO;
- neobdelana OEEO ne bo odlagana na deponijah oz. odlagališčih za komunalne odpadke.

POMEN KRATIC:

WEEE - waste electrical and electronic equipment
MOP - Ministrstvo za okolje in prostor
OEEO - odpadna električna in elektronska oprema
CFC - klorofluorogljikovodiki
HCFC - delno halogenirani klorofluorogljikovodiki
HFC - delno halogenirani fluorogljikovodiki

AKTUALNI RAZPISI

JAVNI RAZPIS ZA KREDITIRANJE OKOLJSKIH NALOŽB 35PO06A

(Polno besedilo razpisa je objavljeno v Uradnem listu RS, št. 2/06, z dne 6.1.2006)

Predmet razpisa in višina razpisanih sredstev

Predmet razpisa so krediti Eko sklada, j.s., (v nadaljevanju Sklada) za okoljske naložbe na ozemlju Republike Slovenije v:

A) Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za naslednje namene:

- postavitve oz. rekonstrukcije naprav in objektov, pri katerih se fosilna goriva v celoti zamenjajo z obnovljivimi viri energije,
  - postavitve oz. rekonstrukcije objektov in naprav, ki izkoriščajo obnovljive vire energije: male hidroelektrarne, vetrne in sončne (FV) elektrarne, solarni sistemi, industrijske in komunalne kotlovnice, ki kot primarni energent za pridobivanje toplote ali sproizvodnjo toplote in električne energije uporabljajo biomaso (les, bioplin,...),
  - postavitve oz. rekonstrukcije objektov in naprav za sproizvodnjo toplote in električne energije, ki z najmanj 70 % izkoristkom primarne energije zagotavljajo pomembno zmanjšanje obremenjevanja okolja,
  - ukrepe učinkovite rabe energije v industriji in prometu, s katerimi se doseže vsaj 15 % znižanje porabe energije na enoto proizvoda,
  - ukrepe učinkovite rabe energije v zgradbah, s katerimi se doseže vsaj 15 % znižanje potrošnje toplote na enoto koristne površine objekta pri obnovi obstoječih objektov,
  - gradnjo zgradb, v katerih bo potrošnja toplote za vsaj 15 % nižja od zakonsko predpisanih vrednosti.
- Največji delež kredita je 90 % priznanih stroškov naložbe.

B) Gospodarjenje z odpadki za naslednje namene:

- nove proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo količine nastalih odpadkov v proizvodnem ciklu,
  - nove proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo količine nastalih odpadkov v uporabni dobi izdelkov,
  - sisteme za ločeno zbiranje, obdelavo, predelavo, ponovno uporabo in energetsko izrabo odpadkov,
  - sanacije in gradnje ustreznih odlagališč za odpadke,
  - izločanje iz uporabe gradbenih in drugih materialov, ki so okolju oz. zdravju škodljivi in potencialno predstavljajo nevarne odpadke (azbestno-cementne cevi in strešne kritine, svinčene cevi, ...).
- Največji delež kredita je 80 % priznanih stroškov naložbe.

C) Varstvo voda za naslednje namene:

- gradnjo in rekonstrukcijo čistilnih naprav za komunalne in industrijske odpadne vode,
  - gradnjo in rekonstrukcijo javnih in zasebnih kanalizacijskih omrežij za fekalne in/ali padavinske odpadne vode,
  - proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo onesnaževanje voda v proizvodnem ciklu,
  - nove proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo onesnaževanje voda v uporabni dobi izdelkov,
  - tehnologije, naprave in investicijski ukrepi, ki omogočajo prihranek pitne vode.
- Največji delež kredita je 80 % priznanih stroškov naložbe.

D) Zmanjšanje onesnaževanja zraka za naslednje namene:

- nove proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo onesnaževanje zraka v proizvodnem ciklu,
  - nove proizvodne tehnologije, ki zmanjšujejo onesnaževanje zraka v uporabni dobi izdelkov,
  - tehnologije in naprave za čiščenje dimnih plinov in odpadnega zraka.
- Največji delež kredita je 80 % priznanih stroškov naložbe.

E) Področje oskrbe s pitno vodo:

- tehnologije, naprave in investicijski ukrepi, ki omogočajo prihranek pitne vode,
  - predpriprava in naprave za čiščenje oporečnih virov pitne vode.
- Največji delež kredita je 50 % priznanih stroškov naložbe.

Višina razpisanih sredstev znaša 6 milijard SIT.

Letna obrestna mera je trimesečni EURIBOR + 0,3 %.

Na razpis se lahko prijavi občine, gospodarske družbe in druge pravne osebe ter samostojni podjetniki posamezniki. Naložbe, za

katero bodo dodeljeni krediti po tem razpisu, morajo biti pričete po 1.1.2005 ter zaključene v 2 letih od datuma izdaje odločbe o dodelitvi kredita. Za vse kandidate razen tistih, ki izvajajo naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo infrastrukturnih objektov in naprav za izvajanje obveznih državnih in občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja ter tistih, ki jim bo odobren kredit po načelu „de minimis“, bodo veljale tudi omejitve glede državnih pomoči.

Splošni in finančni pogoji kreditiranja

Do kredita so upravičene le naložbe oziroma faze naložb, ki s strani Sklada še niso bile kreditirane. Krediti se odplačujejo v četrtletnih obrokih. Odplačilna doba lahko znaša največ 15 let, za občine in naložbe v lokalno infrastrukturo pa 20 let, vsakokrat z vključenim moratorijem. Moratorij na odplačilo glavnice lahko znaša največ dve leti.

Kredit bo potrebno zavarovati s predložitvijo: štirih bianco menic s pooblastilom za izpolnitev in enega ali več izmed naslednjih zavarovalnih instrumentov (ne velja za lokalne skupnosti):

- prvovrstnim zavarovanjem, opredeljenim v Sklepu Banke Slovenije;
- poroštvom občine;
- zavarovalno polico zavarovalnice, ki je pridobila dovoljenje pristojnega organa za opravljanje kreditnih zavarovalnih poslov;
- za Sklad sprejemljivo hipoteko na tržno zanimivi nepremičnini;
- zastavo premičnin;
- zastavo vrednostnih papirjev;
- drugimi, po posebnem predhodnem dogovoru za Sklad sprejemljivimi zavarovanji.

Razpis je odprt do porabe razpisanih sredstev oziroma najkasneje do 30.12.2006.

Kandidati lahko vložijo vlogo z vsemi dokazili osebno ali jo pošljejo po pošti na naslov Sklada.

JAVNI RAZPIS ZA KREDITIRANJE OKOLJSKIH NALOŽB OBČANOV 36OB06A

(Polno besedilo razpisa je objavljeno v Uradnem listu RS, št. 9/06, z dne 27.1.2006)

Predmet razpisa je ugodno kreditiranje okoljskih naložb občanov na območju Republike Slovenije za naslednje namene:

A – vgradnja sodobnih naprav in sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode

- vgradnja toplotnih postaj za priklop na omrežja daljinskega ogrevanja,
- vgradnja naprav in sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode, pri katerih so vir toplote nizko temperaturni kondenzacijski kotli,
- vgradnja naprav in sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode, pri katerih so vir toplote nizko temperaturni kotli na plinasta ali tekoča goriva z izkoristkom, ki pri nazivni toplotni moči presega 94 %,
- vgradnja sistemov za prežračevanje in plozračno ogrevanje z rekuperacijo toplote.

B – raba obnovljivih virov energije

- vgradnja aktivnih in pasivnih solarnih sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode,
- vgradnja sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode, ki izkoriščajo geotermalno energijo ali toploto okolice (toplotne črpalke),
- vgradnja sistemov za ogrevanje prostorov oziroma pripravo sanitarne tople vode na lesno ali drugo biomaso (kurilne naprave na lesno biomaso morajo imeti naslednje toplotno-tehnične karakteristike: nazivni izkoristek kurilne naprave mora biti večji ali enak 88 %, vrednost emisij ogljikovega monoksida pri nazivni moči mora biti manjša od 750 mg/m³, vrednost emisij prašnih delcev mora biti manjša od 50 mg/m³, kurilne naprave na polena morajo imeti prigraven hranilnik toplote velikosti vsaj 50 l/kW toplotne moči kurilne naprave),
- namestitvev naprav za pridobivanje električne energije s pomočjo sonca, vode ali vetra z nazivno močjo do 50 kW.

C – zmanjšanje toplotnih izgub pri obnovi obstoječih stanovanjskih objektov

- gradnja zunanjega stavbnega pohištva (okna, vrata, steklene stene ipd.) z nizko toplotno prehodnostjo $U_{max}=1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$

za zasteklitev oz. $U_{max}=1,4 \text{ W/m}^2\text{K}$ za cele elemente,

- izvedba toplotne izolacije zunanje lupine (fasade, strehe, podov, temeljev...) obstoječih stanovanjskih objektov ($d_{min}=8 \text{ cm}$ za fasade, $d_{min}=20 \text{ cm}$ za strehe, $d_{min}=8 \text{ cm}$ za tla).

D – gradnja ali obsežnejša rekonstrukcija stanovanjskih objektov, pri katerih bo specifična poraba toplote za ogrevanje nižja od 45 kWh/m² leto

- vgradnja zunanjega stavbnega pohištva (okna, vrata, steklene stene ipd.) z nizko toplotno prehodnostjo,
- izvedba toplotne izolacije zunanje lupine (fasade, strehe, podov, temeljev...) stanovanjskih objektov.

E – nakup energetsko učinkovitih naprav

- nakup velikih gospodinskih aparatov (štedilniki, pečice, hladilniki in zamrzovalniki ali njihove kombinacije, pralni, sušilni in pomivalni stroji ter klimatske naprave), ki so po porabi energije razvrščeni v energijski razred A ali višje, v skupni vrednosti najmanj 500.000 SIT.

F – nakup okolju prijaznih vozil

- nakup osebnih avtomobilov in motornih koles / koles z motorjem na električni ali hibridni pogon.

G – odvajanje in čiščenje odpadnih voda

- priključitev obstoječih objektov na javno kanalizacijsko omrežje,
- nakup in vgradnja malih (individualnih ali skupinskih) čistilnih naprav za komunalne odpadne vode,
- prekritje objektov z rastlinsko odejo (zmanjšanje koeficienta odtoka padavinskih voda).

H – nadomeščanje gradbenih materialov, ki vsebujejo nevarne snovi

- zamenjava strešne kritine, ki vsebuje azbestna vlakna (npr. salonit),
- odstranjevanje izolacijskih in protipožarnih oblog, ki vsebujejo azbestna vlakna,
- zamenjava vodovodnih in kanalizacijskih cevi iz materialov, ki vsebujejo azbest ali težke kovine (svinec, cink, ...).

I – učinkovita raba vodnih virov

- namestitvev naprav za zbiranje in distribucijo deževnice,
- namestitvev naprav za mehansko, kemično in biološko čiščenje pitne vode.

J – oskrba s pitno vodo

- zagotavljanje oskrbe s pitno vodo (kjer javna oskrba ni predvidena).

Višina razpisanih sredstev znaša 1,85 milijarde SIT.

Letna fiksna nominalna obrestna mera je 3,2 %.

Pogoji kreditiranja

Do pridobitve kredita po tem razpisu so upravičene fizične osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki so:

- lastniki objektov ali njihovih zaključenih delov,
- ožji družinski člani (zakonec, izvenzakonski partner, njihuni otroci oziroma posvojenci, starši ali posvojitelji) upravičencev iz predhodne alineje s pisnim dovoljenjem lastnika,
- najemniki objektov ali njihovih zaključenih delov s pisnim dovoljenjem lastnika.

S krediti sklada je mogoče financirati do 90 % vrednosti investicij. Najvišji posamični kredit znaša 5 milijonov SIT. Najdaljša odplačilna doba za kredite po tem razpisu znaša 10 let.

Za kredite za posamezno investicijo lahko zaprosi tudi več upravičencev, pri čemer skupna višina tako odobrenih kreditov ne more preseči 90 % vrednosti investicije. Kredit lahko pridobijo občani, ki imajo zadostne redne mesečne dohodek in kredit zavarujejo pri Zavarovalnici Triglav, d.d., Ljubljana.

Razpisno dokumentacijo z obrazci za vlogo naročijo kandidati na Eko sklado, j.s., tel. 01/241 48 20 ali v NKBM, tel. 02/229 28 06 ali 02/229 28 61 in jo prejmejo po pošti.

Razpis je odprt do porabe razpisanih sredstev, vendar najkasneje do 29.12.2006. Kandidati lahko vložijo vlogo z vsemi dokazili osebno ali jo pošljejo po pošti na naslov Eko sklada, j.s.

V LETU 2006 NE BO POSEBNEGA RAZPISA ZA KREDITIRANJE NALOŽB V OBJEKTE IN NAPRAVE ZA IZVAJANJE OBVEZNIH DRŽAVNIH IN OBČINSKIH GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB VARSTVA OKOLJA. VSE TOVRSTNE INVESTICIJE KREDITIRAMO V OKVIRU RAZPISA ZA PRAVNE OSEBE 35PO06A.

INFO & KONTAKTI

Informacije

naslov: Eko sklad, j.s.
Tivolska cesta 20, 1000 Ljubljana
telefon: 01/241 48 20
faks: 01/241 48 60
spletna stran: <http://www.ekosklad.si>
elektronska pošta: ekosklad@ekosklad.si

Kontaktne osebe:

Zoran Bešlin: področje ravnanja z odpadki, varstva zraka in smernice IPPC;
Gregor Golja: področje kreditiranja OVE in URE ter občanov;
Borut Šturm: področje kreditiranja občanov;
Igor Čehovin: področje varstva voda in vodooskrbe;
Nataša Černila Zajc: področje varstva voda, področje ravnanja z odpadki;
Darko Koporčič: področje kreditiranja občanov in vsa našeta področja;
Vesna Črnlogar: področje varstva voda, področje kreditiranja občanov;

telefon: 01/ 241 48 34

e-pošta: zbeslin@ekosklad.si

telefon: 01/ 241 48 48

e-pošta: ggolja@ekosklad.si

telefon: 01/ 241 48 44

e-pošta: bsturm@ekosklad.si

telefon: 01/ 241 48 42

e-pošta: icehovin@ekosklad.si

telefon: 01/ 241 48 46

e-pošta: ncernila@ekosklad.si

telefon: 01/ 241 48 30

e-pošta: dkoporcic@ekosklad.si

telefon: 01/241 48 32

e-pošta: vcrnlogar@ekosklad.si